

Sygn. akt I Ns 588/18

POSTANOWIENIE

z dnia 13 lutego 2020r.

Sąd Rejonowy w Sanoku, Wydział I Cywilny

Przewodniczący: SSR. Elżbieta Domańska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Wójcik

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2020r. na rozprawie

sprawy z wniosku J. B. PESEL (...);

przy uczestnictwie K. B. PESEL (...);

A. B. PESEL (...);

I. B. PESEL (...);

W. B. (1) PESEL (...);

o dział spadku po A. B. i Z. B. oraz zniesienie współwłasności

p o s t a n a w i a

I. u s t a l i ć, że przedmiotem działu spadku po A. B. c. I. i M. i zniesienia współwłasności jest gospodarstwo rolne w skład którego wchodzi:

1. nieruchomość położona w M. gmina Z. składająca się z działek o nr:

a.) (...) o pow. 0,2558 ha zbudowana budynkiem mieszkalnym i gospodarczym o wartości 196 600 zł. (słownie: sto dziewięćdziesiąt sześć tysięcy sześćset złotych);

b.) (...) o pow. 0,0756 ha o wartości 4 450 zł. (słownie: cztery tysiące czterysta pięćdziesiąt złotych);

objęta rejestrem gruntów nr jednostki rejestrowej: (...), obręb ewidencyjny Z., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...);

2. nieruchomość położona w M. gm. Z. składająca się z działek o nr:

a.) (...) o pow. 1,0996 ha o wartości 29 880 zł. (słownie: dwadzieścia dziewięć tysięcy osiemset osiemdziesiąt złotych);

b.) (...) o pow. 0,4830 ha o wartości 10 300 zł. (słownie: dziesięć tysięcy trzysta złotych);

objęta rejestrem gruntów nr jednostki rejestrowej: (...) obręb ewidencyjny Z., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...);

3. nieruchomość położona w M. gm. Z. składająca się z działek o nr:

a.) (...) o pow. 0,030 ha o wartości 18 170 zł. (słownie: osiemnaście tysięcy sto siedemdziesiąt złotych);

b.) (...) o pow. 1,3603 ha o wartości 22 420 zł. (słownie: dwadzieścia dwa tysiące czterysta dwadzieścia złotych);

objęta rejestrem gruntów nr jednostki rejestrowej: (...), obręb ewidencyjny Z., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...);

4. udziały 117/680 i 3/2720 w nieruchomości położonej w M. gm. Z. składającej się z działki nr(...) o pow. 0,2130 ha objętej rejestrem gruntów nr jednostki rejestrowej: (...), obręb ewidencyjny Z., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) o łącznej wartości 1 647,32 zł. (słownie: jeden tysiąc sześćset czterdzieści siedem złotych trzydzieści dwa grosze);

II. d o k o n a ć działu spadku po A. B. c. I. i M. opisanego w pkt. I postanowienia w ten sposób, że nieruchomości opisane w pkt. 1 lit. a i b, pkt. 2 lit. a i b, pkt. 3 lit. a i b oraz udziały 117/680 i 3/2720 w nieruchomości opisanej w pkt. 4 przyznać na współwłasności po ¼ części na rzecz K. B. c., A. B. c. M. i K., I. B. s. M. i K. i W. B. (1) s. M. i K.;

III. z a s ą d z i ć od K. B., A. B., I. B. i W. B. (1) solidarnie na rzecz J. B. kwotę 141 733,66 zł. (słownie: sto czterdzieści jeden tysięcy siedemset trzydzieści trzy złote sześćdziesiąt sześć groszy), którą należy uiścić na jego rzecz w terminie miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia tytułem spłaty;

IV. o d d a l i ć żądanie wnioskodawcy J. B. o rozliczenie nakładów na majątek spadkowy A. B.;

V. o d d a l i ć żądanie uczestnika M. B. o rozliczenie nakładów na majątek spadkowy A. B.;

VI. u s t a l i ć, że przedmiotem działu spadku po Z. B. s. T. i A. i zniesienia współwłasności jest:

1. gospodarstwo rolne w skład którego wchodzi nieruchomość położona w M. gmina Z. składająca się z działek o nr:

a.) (...) o pow. 0,6700 ha zbudowana budynkiem mieszkalnym i gospodarczym o wartości 94 420 zł. (słownie: dziewięćdziesiąt cztery tysiące czterysta dwadzieścia złotych);

b.) (...)o pow. 0,0756 ha o wartości 460 zł. (słownie: czterysta sześćdziesiąt złotych);

objęta rejestrem gruntów nr jednostki rejestrowej:(...) obręb ewidencyjny Z., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...);

2. środki pieniężne zgromadzone na rachunku walutowym w II oddziale Banku (...) SA w S. w kwocie 134,90 USD (słownie: sto trzydzieści cztery dolary amerykańskie i dziewięćdziesiąt centów) co stanowi 517,86 zł. (słownie: pięćset siedemnaście złotych osiemdziesiąt sześć groszy);

VII. d o k o n a ć działu spadku po Z. B. s. T. i A. i zniesienia współwłasności opisanego w pkt. VI postanowienia w ten sposób, że nieruchomość opisaną w pkt. VI ppkt. 1 lit. a i b i w pkt. VI ppkt. 2 przyznać na własności J. B. s. T. i A.;

VII. z a s ą d z i ć od J. B. solidarnie na rzecz K. B., A. B., I. B. i W. B. (1) kwotę 47 698,93 zł. (słownie: czterdzieści siedem tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt osiem tysięcy złotych dziewięćdziesiąt trzy grosze), którą należy uiścić na jej rzecz w terminie miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia tytułem spłaty;

VIII. z a s ą d z i ć od J. B. solidarnie na rzecz K. B., A. B., I. B. i W. B. (1) kwotę 3 880 zł. (słownie: trzy tysiące osiemset osiemdziesiąt złotych), którą należy uiścić na jej rzecz w terminie miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia tytułem zwrotu nakładów na nieruchomość opisaną w pkt. VI ppkt. 1 lit. a postanowienia.

IX. z a s ą d z i ć od wnioskodawcy J. B. na rzecz Skarbu Państwa (...) kwotę 650 zł. (słownie: sześćset pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania.

X. z a s ą d z i ć solidarnie od uczestników K. B., A. B., I. B. i W. B. (1) J. B. na rzecz Skarbu Państwa (...) kwotę 1 650 zł. (słownie: jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania.

XI. s t w i e r d z i ć, iż każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 588/18

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 13 lutego 2020 r.

We wniosku skierowanym do Sądu Rejonowego w Sanoku w dniu 17 maja 2017 r. wnioskodawca J. B. domagał się dokonania działu spadku po zmarłych A. B. i Z. B. i zniesienia współwłasności. Wniósł on w pierwszej kolejności o ustalenie, że w skład spadku po wyżej wymienionych wchodzi: nieruchomość położona we wsi M. oznaczona jako działka nr(...) zabudowana budynkiem mieszkalnym i gospodarczym i nr (...), o pow. 0,7048 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta o nr (...), nieruchomość składająca się z działek nr (...) i nr (...) położona w miejscowości M., o pow. 1,7662 ha, dla której jest prowadzona księga wieczysta (...), udział wynoszący 5/17 w działce leśnej nr (...) o pow. 0,2130 ha, dla której urządzona jest księga wieczysta nr (...) stanowiące masę spadkową po A. B. oraz nieruchomość składająca się z działek nr (...) zabudowanej budynkiem mieszkalnym i nr(...)o powierzchni 0,7640 ha, dla której urządzona jest księga wieczysta (...) stanowiąca masę spadkową po Z. B., a także kwota 45 000 dolarów USA w posiadaniu uczestnika, stanowiąca masę spadkową po A. B.. Wniósł również o dokonanie działu spadku i zniesienia współwłasności przez przyznanie wnioskodawcy nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...)i nr (...), a dla uczestnika pozostałych nieruchomości oraz kwoty 45 000 dolarów USA, z jednoczesną spłatą od uczestnika na rzecz wnioskodawcy w wysokości wyrównującej wartość należnego mu udziału.

W odpowiedzi na powyższe uczestnik M. B. wniósł o dokonanie działu spadku i zniesienie współwłasności w ten sposób, aby przyznać nieruchomości opisane we wniosku na jego rzecz oraz zasądzić od niego na rzecz J. B. kwotę 150 000 zł. tytułem spłaty w 10 równych ratach w wysokości 15 000 zł. każda płatnych co roku z terminem płatności pierwszej raty ustalonym na dzień przypadający po upływie trzydziestu dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia. Wniósł również o ustalenie, że poczynił nakłady na nieruchomość wchodzącą w skład masy spadkowej w wysokości 82 200 zł. oraz o zasądzenie od J. B. na jego rzecz powyższej kwoty tytułem zwrotu nakładów.

W uzasadnieniu swojej odpowiedzi uczestnik wskazał, że wnioskodawca od około trzydziestu lat mieszka w Kanadzie. Nigdy nie wyrażał woli zamieszkania na którejkolwiek z nieruchomości wchodzących w skład masy spadkowej, nadto nie interesował się w żaden sposób majątkiem rodzinnym. W szczególności nie podejmował rozmów w zakresie stanu majątku, konieczności czynienia na majątek nakładów. Uczestnik natomiast zamieszkuje w Polsce. Od lat sprawował on opiekę nad matką A. B., a także dbał o majątek rodzinny. W celu zachowania majątku poczynił on szereg nakładów. W odniesieniu do nieruchomości budynkowej posadowionej na działce nr (...) w miejscowości M. wykonał centralne ogrzewanie w kwocie 14 500 zł., wymianę okien w całym budynku w kwocie 6 900 zł., wymienił około 100 m⁽²⁾ podłóg, wykonał generalny remont łazienki w kwocie 15 000 zł., pomalował dachu oraz rynny w kwocie 4 500 zł. Do nakładów poczynionych na nieruchomość budynkową posadowioną na działce nr (...) zaliczyć należy wylanie posadzek oraz wykonanie podłóg – parkietu drewnianego o powierzchni około 75 m⁽²⁾, wyburzenie budynku mieszkalnego o wartości 11 800 zł.

W odpowiedzi wnioskodawca w piśmie przygotowawczym z dnia 17 lipca 2017 r. podniósł, że poczynił on nakłady na przedmiot postępowania: podciągnął wodę bieżącą „pod własnym ciśnieniem” do budynku mieszkalnego i gospodarczego matki A. B., urządził w tym budynku mieszkalnym nową łazienkę, wybudował garaż na dwa pojazdy, wymienił na dachu starą dachówkę na blachę, wykonał nawierzchnię asfaltową na całym podwórku, sfinansował wymianę wszystkich okien w tym budynku przekazując na ten cel 3 000 dolarów USA.

W dniu 5 maja 2018 r., w trakcie trwającego postępowania, zmarł jego uczestnik M. B.. W wyniku aktu poświadczenia dziedziczenia spadek po nim nabyli żona K. B., syn W. B. (1), córka A. B. i syn I. B. po 1/4 części każde z nich. Postanowieniem z dnia 15 listopada 2018 r. Sąd podjął zawieszono postępowanie z udziałem następców prawnych zmarłego uczestnika M. B.: K. B., A. B., I. B. i W. B. (1).

(dowód: akt poświadczenia dziedziczenia z dnia 17 października 2018 r. repertorium A nr (...) – k. 300, postanowienie z dnia 15 listopada 2018 r. – k. 306)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca Z. B. brat wnioskodawcy i uczestnika zmarł w dniu 30 października 1995 r., a w wyniku postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po nim z dnia 28 października 1997 r. spadek po nim nabyli matka A. B. w 2/8 częściach i bracia M. B. w 3/8 częściach oraz J. B. w 3/8 częściach.

(dowód: postanowienie z dnia 28 października 1997 r., sygn. akt I Ns (...) Sądu Rejonowego w S.– k. 7)

W skład masy spadkowej po Z. B. wchodzi gospodarstwo rolne w skład, którego wchodzi nieruchomość położona w M. gmina Z. składająca się z działek o nr(...)o powierzchni 0,6700 ha zabudowana budynkiem mieszkalnym o wartości 94 420 zł., o nr (...)o powierzchni 0,0756 ha o wartości 460 zł. objęta rejestrem gruntów nr jednostki rejestrowej: (...), obręb ewidencyjny Z., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), środki pieniężne zgromadzone na rachunku walutowym w II oddziale Banku (...) S.A. w S. w kwocie 134,90 USD co stanowi kwotę 517,86 zł.

(dowód: wypis z rejestru gruntów nr jednostki rej. (...), - k. 13, wyrys z mapy ewidencyjnej obręb M. – k. 10)

Spadkodawca A. B. matka wnioskodawcy i uczestnika zmarła w dniu 1 września 2012 r., a w wyniku postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po niej z dnia 17 grudnia 2014 r. spadek po niej nabyli syn M. B. w 1/2 części oraz syn J. B. w 1/2 części.

(dowód: postanowienie z dnia 17 grudnia 2014 r., sygn. akt I Ns (...) Sądu Rejonowego w S.)

W skład masy spadkowej po A. B. wchodzi gospodarstwo rolne w skład, którego wchodzi nieruchomość położona w M. gmina Z. składająca się z działek o nr (...) o powierzchni 0,2558 ha zabudowanej budynkiem mieszkalnym i gospodarczym o wartości 196 600 zł., nr (...) o powierzchni 0,0756 ha o wartości 4 450 zł. objęta rejestrem gruntów nr jednostki rejestrowej: (...), obręb ewidencyjny Z., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), nieruchomość położona w M. gmina Z. składająca się z działek o nr (...)o powierzchni 1,0996 ha o wartości 29 880 zł., nr (...) o powierzchni 0,4830 ha o wartości 10 300 zł. objęta rejestrem gruntów nr jednostki rejestrowej: (...), obręb ewidencyjny Z., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), nieruchomość położona w M. gmina Z. składająca się z działek o nr (...) o powierzchni 0,030 ha o wartości 18 170 zł., nr 144 o powierzchni 1,3603 ha o wartości 22 420 zł. objęta rejestrem gruntów nr jednostki rejestrowej: (...), obręb ewidencyjny Z., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), udziały 117/680 i 3/2720 w nieruchomości położonej w M. gmina Z. składającej się z działki nr (...)o powierzchni 0,2130 ha objętej rejestrem gruntów nr jednostki rejestrowej (...), obręb ewidencyjny Z., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) o łącznej wartości 1 647,32 zł.

(dowód: wypis z rejestru gruntów nr jednostki rej. (...) - k. 13, wyrys z mapy ewidencyjnej obręb M. – k. 10, operat szacunkowy z lipca 2019 biegłego rzeczoznawcy majątkowego M. J. – k. 351, odpis z księgi wieczystej (...) odpis z księgi wieczystej (...), odpis z księgi wieczystej (...) wraz z aktualnym odpisem tej księgi, odpis z księgi wieczystej (...)– k. 389, 13, wniosek o wpis w księdze wieczystej z dnia 9 lipca 2019 r., zawiadomienie z dnia 6 września 2019 r., odpis zupełny księgi wieczystej (...) z dnia 18 marca 2019 r. postanowienie z dnia 5 kwietnia 1962 r. sygn. Akt Ns (...) Sądu Powiatowego w S., postanowienie z dnia 30 kwietnia 1976 r., sygn. akt (...) Sądu Rejonowego w S. – k. 389, 384)

Spadkodawczyni A. B. nie była posiadaczem w PKO Banku(...) żadnych rachunków walutowych w USD prowadzonych w okresie od dnia 1 września 2011 r. do dnia 1 września 2012 r. W II Oddziale Banku (...) S.A. w S. były prowadzone

rachunki bankowe w tym walutowe na nazwisko A. B., jednak wszystkie zostały zamknięte w dniu 9 czerwca 2010 r. z saldem zerowym.

(dowód: pismo (...) Bank (...) S.A. z dnia 23 października 2017 r. – k. 120, pismo Banku (...) S.A. z dnia 24 października 2017 r. – k. 121)

A. B. całe życie pracowała na gospodarstwie rolnym w M. będącym przedmiotem działu spadku po niej. Zajmowała się rolnictwem, a jej mąż pracował również zawodowo w kopalni. J. B. z trójki ich dzieci po ukończeniu szkoły podstawowej pozostał z rodzicami na tym gospodarstwie rolnym. Po śmierci ojca T. B., który zmarł w dniu 10 grudnia 1975 r. to gospodarstwo rolne prowadzone było nadal przez jego żonę, a matkę uczestników i syna J. B.. Wnioskodawca zajmował się hodowlą bydła zarabiając w ten sposób pieniądze, które szły na wspólne wraz z matką prowadzenie gospodarstwa rolnego. J. B. otrzymał od swojego dziadka matczynego dodatkowo jego gospodarstwo rolne o powierzchni 2,70 ha. Po jakimś czasie dokupił kolejne grunty rolne w pobliskiej miejscowości. Poza tym w sezonie zimowym zajmował się wytwarzaniem kaszyny i palików melioracyjnych, z czego osiągał duży dochód. Mając pieniądze inwestował w to gospodarstwo rolne. Po spłonięciu budynku gospodarczego J. B. wybudował nowy budynek gospodarczy, w to miejsce, trzy razy większy. Wybudował murowany garaż na ciągnik i na samochód. Był wzorem rolnika. W miarę czasu ukończył wieczorowo technikum rolnicze. J. B., gdy ożenił się przyprowadził do domu rodzinnego swoją żonę, ale nie mogła się ona porozumieć z jego matką, dlatego opuścił wraz z żoną dom rodzinny i przeprowadził się do swojej ciotki M. S. do W.. Codziennie jednak przychodził na gospodarkę swojej matki hodując dalej bydło i ją prowadząc wspólnie z matką. To był trudny czas dla jego rodziny. J. B. zdecydował się wyjechać do rodziny matki do Kanady i tam został ściągając po roku czasu do Kanady swoją żonę z dziećmi. Za zarobione w Kanadzie pieniądze w kwocie 1 600 USD zakupiony został przez niego ciągnik rolniczy, który nadal jest na tym gospodarstwie rolnym jego matki. Wszystkie przyczepy i narzędzia do prowadzenia gospodarki rolnej w M., które są nadal na tym gospodarstwie, były zakupione przez J. B.. J. B. mieszkając w domu rodzinnym z żoną wymienił starą dachówkę na blachę ocynkowaną. Podłoże gliniane wokół domu wyasfaltował. Wykonane zostało to przez niego jeszcze przed wyjazdem do Kanady. Doprowadził wodę do domu matki w M.. Wykonał łazienkę. Robił to z myślą, że to gospodarstwo rolne będzie jego i jego rodziny przyszłością. Będąc na dorobku w Kanadzie, w miarę możliwości, J. B. pomagał swojej matce wysyłając co jakiś czas jej dolary kanadyjskie. Raz otrzymała od niego kwotę 2 000 dolarów kanadyjskich. Ponadto dwa razy w roku przyjeżdżał do Polski do matki. A. B. utrzymywała się z renty po mężu, która była wysoka.

W Stanach Zjednoczonych zmarł jeden z trójki braci J. B. pozostawiając po sobie duże ubezpieczenie, które wypłacone zostało jego matce A. B. w kwocie 146 000 dolarów kanadyjskich, a M. B. w kwocie 95 000 dolarów kanadyjskich. Pieniądze, które otrzymała A. B. w spadku po swoim synu przeznaczyła na wykonanie centralnego ogrzewania w domu, wymieniła okna. Obecnie nie jest wiadomym ani J. B., ani M. B. co stało się z pozostałą niewykorzystaną kwotą tych środków pieniężnych.

Dom zmarłego brata Z. B. został wybudowany przez niego przy aktywnej pomocy J. B..

J. B. chciałby w wyniku działu spadku po matce A. B. i bracie Z. B. otrzymać majątek spadkowy po bracie, a spłatę z pozostałej części majątku spadkowego po matce A. B., który przypadłby bratu M. B., a w związku z jego śmiercią w trakcie postępowania jego spadkobiercom ustawowym. Przy czym chciałby otrzymać spłatę jednorazową w miarę jak najkrótszym czasie. J. B. chciałby w wyniku tego działu spadku po tych zmarłych otrzymać nieruchomość zabudowaną budynkiem mieszkalnym po bracie Z. B., by gdy przyjeżdża do Polski miał gdzie się zatrzymać, a nie musiał nocować w hotelach.

J. B. wszystkie nakłady, które czynił na majątek spadkowy swojej matki A. B. czynił za jej życia z myślą, że to będzie kiedyś jego gospodarstwo rolne. Opuszczając matkę i przenosząc się najpierw do W., a następnie wyjeżdżając z rodziną do A., W. i K. nigdy nie zgłaszał matce roszczeń o zwrot tych nakładów, które poczynił w tym gospodarstwie rolnym w czasie, gdy je zamieszkiwał i prowadził najpierw sam z matką a później z matką i żoną.

Nakłady J. B. na powyższy majątek spadkowy po A. B. były poczynione tylko do dnia jej śmierci 1 września 2012 r. i stanowią wartość 31 370 zł., zgodnie z opinią biegłego rzeczoznawcy majątkowego. Nakłady te były czynione przez niego w latach od 1978 r. do 1983 r. poza jedynie wymianą stolarki okiennej w latach 2007 – 2008.

(dowód: zeznania wnioskodawcy J. B. – k. 179 – 182, zeznania świadka P. B. – k. 177 – 179, operat szacunkowy z lipca 2019 biegłego rzeczoznawcy majątkowego M. J. – k. 351, dowody zakupu ruchomości do domu i gospodarstwa rolnego na nazwisko wnioskodawcy – k. 53 – 66, zeznania świadków J. F. – k. 130, A. M. (1) – k. 131, J. P. – k. 131 – 132, A. M. (2) – k. 132, B. M. – k. 133)

M. B. opuścił rodzinne strony mając piętnaście lat i wyjechał do W., gdzie się kształcił. Od tego czasu przyjeżdżał do rodziców tylko na święta i w wakacje.

M. B. czynił nakłady na majątek spadkowy brata Z. B. na nieruchomość zabudowaną budynkiem mieszkalnym oznaczoną jako działka nr (...) poprzez wylanie posadzek i położenie podłóg z parkietu dębowego w trzech pokojach budynku mieszkalnego, co zostało wykonane przez niego w latach 2008 – 2010, czyli po śmierci spadkodawcy Z. B., czyli po dniu 30 października 1995 r. Nakład powyższy stanowi łączną wartość 7 760 zł. Ustalonej opinią biegłego rzeczoznawcy majątkowego. M. B. poczynił również nakłady na majątek spadkowy matki A. B., za życia jej jeszcze i po jej śmierci w dniu 1 września 2012 r. o łącznej wartości ustalonej opinią biegłego rzeczoznawcy majątkowego M. J. w kwocie 9 540 zł. Nakładami tymi było: wykonanie centralnego ogrzewania w latach 2008 – 2009, wymiana podłóg w 2009 r. i w 2013 r. na powierzchni około 100 m², malowanie dachu i rynien w 2010 r., generalny remont łazienki.

Uczestnicy postępowania po zapoznaniu się z opinią biegłego rzeczoznawcy majątkowego M. J., zgodzili się w wykonaną przez nią wyceną majątku spadkowego Z. B. i A. B.. Nie kwestionowali również wartości nakładów przez nich zgłoszonych w trakcie postępowania do rozliczenia.

Na nazwisko Z. B. prowadzony jest w II oddziale Banku (...) S.A. w S. rachunek walutowy z saldem w wysokości 134,90 USD.

(dowody: informacja Banku (...) S.A. I Oddział w S. z dnia 24 października 2017 r. – k. 121, w operat szacunkowy z lipca 2019 biegłego rzeczoznawcy majątkowego M. J. – k. 351, rachunki i faktury wskazujące na czynione przez uczestnika M. B. nakłady – k. 77 – 91, zeznania świadków: W. B. (2) – protokół elektroniczny z dnia 167, W. B. (1) protokół elektroniczny z dnia 23 marca 2018 r., świadek A. B. protokół elektroniczny z dnia 8 marca 2018 r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów, zeznań świadków, zeznań stron, opinii biegłego sądowego.

Przedstawione przez strony dokumenty Sąd uznał za wiarygodne, albowiem brak było podstaw do tego, aby je kwestionować. Dokumenty te zostały sporządzone przez właściwe organy i podpisane przez upoważnione osoby, stąd ich prawdziwość i rzetelność nie budzi żadnych wątpliwości. Jako dokumenty urzędowe stanowią one dowód tego co zostało zawarte w ich treści. Nie były one ponadto podważane w żadnym zakresie przez strony postępowania.

Opinię biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego mgr inż. M. J. z lipca 2019 r. Sąd uznał za wyczerpującą, rzetelną i logiczną. Dokonując ustaleń faktycznych co do wartości nieruchomości objętych działem spadku Sąd oparł się na tejże opinii, również przy ocenie wartości nakładów poniesionych przez uczestników na nieruchomości spadkowe. Sąd posiłkował się wyżej wymienioną opinią. W ocenie Sądu, opinia oraz wskazane dokumenty ją uzupełniające zostały sporządzone w sposób zgodny z wymogami wiedzy fachowej. Zarówno wnioskodawca jak i uczestnik nie zgłaszali zarzutów do sporządzonej opinii. W ocenie Sądu brak było podstaw, aby opinię tę kwestionować w jakiegokolwiek części.

Zeznaniom świadków Sąd generalnie przyznał walor wiarygodności albowiem pokrywają się one ze sobą w znacznej części, a w szczególności co do opisu zakresu wykonywanych prac remontowych na nieruchomości położonej w M. oznaczonej jako działka nr(...)i nr (...). Zeznania świadków są co do zasady spójne także co do udziału w tychże pracach remontowych wnioskodawcy i uczestnika. Zeznania świadków wskazują, że remonty w znacznej mierze

zostały wykonane za życia spadkodawców. Ostatecznie spornymi kwestiami nie okazały się tutaj okoliczności związane z finansowaniem tych remontów.

Sąd zważył, co następuje:

Z chwilą stwierdzenia nabycia spadku przez kilku spadkobierców powstaje między nimi wspólność praw i obowiązków spadkowych, która utrzymuje się do chwili dokonania działu spadku.

Zgodnie z treścią art. 1037 § 1 k.c., dział spadku może nastąpić bądź na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców.

Z treści art. 684 k.p.c. wynika, że skład i wartość spadku ulegającego podziałowi ustala sąd.

Przepis art. 680 § 1 i 2 k.p.c. stanowi, że we wniosku o dział spadku należy powołać postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia oraz spis inwentarza, jak również podać, jakie spadkodawca sporządził testamenty, gdzie zostały złożone i gdzie się znajdują. Jeżeli spis inwentarza nie został sporządzony, należy we wniosku wskazać majątek, który ma być przedmiotem działu. W wypadku gdy w skład spadku wchodzi nieruchomości, należy przedstawić dowody stwierdzające, że nieruchomości stanowiła własność spadkodawcy. Zgodnie z art. 684 k.p.c. skład i wartość spadku ulegającego podziałowi ustala sąd. Przepis art. 686 k.p.c. stanowi, że w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również roszczenia pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 688 k.p.c. do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 1 i § 3 k.p.c. Przepis art. 618 § 1 k.p.c. wskazuje, że w postępowaniu o zniesienie współwłasności sąd rozstrzyga także spory o prawo żądania zniesienia współwłasności i o prawo własności, jak również wzajemne roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy. W ramach postępowania o dział spadku Sąd nie jest władny rozpoznawać wszystkie roszczenia jakie uczestnicy mają względem siebie, a jedynie roszczenia związane z posiadaniem rzeczy (art. 618 k.p.c.), bądź roszczenia związane z posiadaniem poszczególnych przedmiotów wchodzących w skład majątku wspólnego, pobranych pożytków i innych przychodów z majątku wspólnego, nakładów poczynionych na majątek wspólny oraz spłaconych długów.

W związku z tym, że art. 1035 k.c. odsyła także do przepisów o współwłasności w częściach ułamkowych, także i one, a w szczególności przepisy art. 211 k.c. i art. 212 k.c., będą miały zastosowanie w niniejszej sprawie. Jak wynika z treści art. 211 k.c. każdy ze współwłaścicieli może żądać, ażeby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej, chyba że podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo że pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości.

Stosownie do art. 622 k.p.c. sposób zniesienia współwłasności zależy przede wszystkim od woli wszystkich współwłaścicieli, choć Kodeks cywilny preferuje zniesienie współwłasności przez podział rzeczy wspólnej, co wynika wyraźnie z postanowień art. 211, art. 212 § 2 i art. 214 k.c. Jeżeli zniesienie współwłasności następuje na podstawie orzeczenia sądowego, sąd powinien więc przede wszystkim brać pod rozwagę ten sposób wyjścia ze wspólności, chyba że współwłaściciele żądają przyznania rzeczy wspólnej jednemu z nich w zamian za spłatę udziału albo sprzedania jej stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

W swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy wskazuje, że dopiero w wypadku niezgłoszenia takich żądań (przyznania własności jednej ze stron lub sprzedaży, sąd powinien ustalić, czy istnieje fizyczna i prawna możliwość podziału, a dopiero gdy podział jest niedopuszczalny – a przedmiotem podziału jest nieruchomości – znieść współwłasność w sposób określony w art. 212 § 2 k.c. bądź art. 214 k.c..

Zgodnie z art. 212 § 2 k.c. rzecz, która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

W sprawie nie budziło wątpliwości, co wchodzi w skład spadku po Z. B. i A. B. albowiem ustalenia poczynione w zakresie składu majątku spadkowego po wyżej wymienionych nie były przedmiotem sporu między wnioskodawcą, a uczestnikiem postępowania. Wnioskodawca i uczestnik postępowania zgodnie oświadczyli, co wchodzi w skład spadku po wyżej wymienionych spadkodawcach.

Wartość nieruchomości stanowiących składniki majątku spadkowego Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłej sądowej mgr inż. M. J., według stanu na chwilę śmierci spadkodawców i cen z chwili sporządzania opinii.

Mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy oraz prezentowane w sprawie stanowiska stron, Sąd przychylił się do propozycji podziału wskazanego ostatecznie przez wnioskodawcę na rozprawie w dniu 6 marca 2018 r., gdzie argumentował, że chce otrzymać majątek spadkowy po bracie Z. B., gdyż w ten sposób będzie miał możliwość w czasie, gdy przyjeżdża do Polski, zatrzymać się w domu znajdującym się na tej nieruchomości, a nie spać w hotelach. Argumentacja ta była dla Sądu przekonująca, racjonalna i uzasadniona. Dlatego Sąd przychylił się do niej, dokonując działu spadku po zmarłym Z. B. w wyniku, którego cały ten majątek przyznał na własność J. B., czyli nieruchomości położoną w M. składającą się z działek nr (...) zabudowaną budynkiem mieszkalnym i nr (...) oraz środki pieniężne zgromadzone na rachunku walutowym w II oddziale Banku (...) S.A. w S. w kwocie 134,90 USD co stanowi kwotę 517,86 zł. (pkt VII) Z uwagi na to, że wartość tego majątku stanowi kwotę 95 397,86 zł. na rzecz spadkobierców M. B. K. B., A. B., I. B. i W. B. (1) została zasądzona solidarnie spłata w kwocie 47 698,93 zł., czyli równowartości połowy tego majątku spadkowego, która w takiej wielkości udziału – 1/2 należy się zmarłemu M. B., a w jego miejsce jego spadkobiercom ustawowym, zgodnie z postanowieniami o stwierdzeniu nabycia spadku po Z. B. i A. B., którą J. B. winien uiścić na ich rzecz w terminie miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia. (pkt VIII) Z uwagi na to, że M. B. czynił nakłady na powyższą nieruchomość już po śmierci zarówno Z. B., jak i A. B. o łącznej wartości 7 760 zł. należy się jego spadkobiercom solidarnie od J. B. zwrot ich wartości, którą należy uiścić na ich rzecz w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia, co zostało stwierdzone w punkcie IX postanowienia

Dokonując działu spadku po zmarłej A. B., Sąd kierując się wnioskiem uczestników postępowania i wnioskodawcy, majątek należący do A. B., a nie będący jej udziałem w spadku po Z. B., przyznał na współwłasność spadkobierców M. B. K. B., A. B., I. B. i W. B. (1) po 1/4 części na rzecz każdego z nich. W wyniku tego otrzymali oni nieruchomość położoną w M. składającą się z działek nr (...) zabudowanej budynkiem mieszkalnym i gospodarczym i nr (...), nieruchomość położoną w M. składającą się z działek nr (...) i nr (...), nieruchomość położoną w M. składającą się z działek nr (...) i (...), udział 117/68 i 3/2720 w nieruchomości położonej w M. składającej się z działki nr (...) o łącznej wartości 283 467,32 zł. (pkt II) Na rzecz spadkobiercy J. B. została zasądzona spłata w kwocie 141 733,66 zł. stanowiąca równowartość 1/2 wartości tego majątku odpowiadająca wielkości jego udziału w nim. (pkt III)

Z uwagi na to, że J. B. czynił nakłady na powyższą nieruchomość jeszcze za życia matki A. B., kiedy nie był współwłaścicielem tego majątku, nie domagając się od swojej matki zwrotu wartości tych nakładów, gdyż czynił je z myślą o tym, że kiedyś przejmie to gospodarstwo w całości do prowadzenia, mieszkając w nim na zasadzie umowy użyczenia najpierw sam, a następnie wraz ze swoją żoną i w zamian za to czyniąc nakłady na ten majątek matki, o czym świadczy to, że gdy zdecydował się na wyjazd z Polski za granicę, nigdy nie zgłosił wobec swojej matki roszczenia o zwrot tych nakładów, bo nie było to jego zamysłem, sąd oddalił obecnie jego wniosek zgłoszony w tym postępowaniu o zwrot tych nakładów, gdyż nie może być on przedmiotem tego postępowania, bowiem nie dotyczy roszczenia, które winno być skierowane do współspadkobiercy, współwłaściciela, gdyż J. B. w czasie, gdy czynił te nakłady, nie był jego współspadkobiercą, współwłaścicielem. W swoich zeznaniach przed Sądem stwierdził, że wyjechał za granicę ze świadomością, że zaczyna dorabiać się od początku. Nadto przeważająca część tych nakładów, dokonana została do 1983 r. i w związku z tym roszczenie o ich zwrot uległo przedawnieniu, gdyż termin ten wynoszący w tym wypadku według ogólnych zasad (art. 118 k.c. w brzmieniu przed zmianą art. 1 pkt. 3 ustawy z

dnia 13 kwietnia 2018 r. Dz.U. poz. 1104) 10 lat rozpoczyna swój bieg od momentu ich dokonania. Dlatego brak podstaw prawnych, by powyższe roszczenie J. B. obecnie w tym postępowaniu mogło zostać rozliczone. Należy zauważyć, że jest to roszczenie procesowe, które jest kierowane do współwłaściciela, nadto w postępowaniu o zniesienie współwłasności, jak i w postępowaniu o dział spadku, chodzi o załatwienie całokształtu stosunków, jakie powstały pomiędzy współwłaścicielami lub spadkobiercami, co wynika z art. 618 oraz 684, 685 i 688 k.p.c. W czasie ich dokonywania J. B. nie byli współwłaścicielami powyższej nieruchomości. Roszczenie to przez niego powinno być zgłoszone w określonym prawem czasie dopuszczającym możliwość jego dochodzenia przez Sąd wobec właściciela o ich zwrot. Obowiązkiem strony w takim procesie winno być wykazanie na jakiej podstawie prawnej żąda zwrotu powyższych nakładów, czy miały one na pewno charakter odpłatnego przysporzenia, czy może była to darowizna uczyniona na rzecz rodzica, bądź nieodpłatna pomoc stanowiąca wyraz wdzięczności za wychowanie, opiekę, wspólne zamieszkiwanie, by poprawić warunki bytowe mieszkańców, stąd Sąd oddalił wniosek J. B. o rozliczenie nakładów poczynionych przez niego na majątek spadkowy matki A. B. jeszcze za jej życia kierując się tutaj postanowieniem Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 11 czerwca 2014 r., III Ca 726/13, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012 r., V CSK 567/11, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1973 r., III CZP 78/73.

M. B. jak wykazało postępowanie dowodowe czynił również nakładów na majątek spadkowy po zmarłej matce A. B., zostało to uwzględnione przy ustalaniu wartości majątku spadkowego po zmarłej A. B., poprzez odliczenie wartości tych nakładów poczynionych przez niego po śmierci matki od tej wartości, co skutkowało nie uwzględnieniem ich również przy ustalaniu wielkości spłaty na rzecz J. B. z tego majątku spadkowego. (pkt V)

Mając na względzie powyższe, na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w punkcie I - VIII postanowienia.

Stosownie do treści art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd rozstrzyga o kosztach postępowania w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. O kosztach niniejszego postępowania rozstrzygnięto w punkcie IX, X i XI postanowienia, na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którego treścią każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Oznacza to, iż każdego z uczestników obciążają koszty tej czynności, której sam dokonał, jak i czynności podjętej w jego interesie. Każda ze stron ponosi również koszty ustanowionego przez siebie pełnomocnika w sprawie poniesione przez nich koszty związane z ich udziałem w sprawie nie podlegają wzajemnemu rozliczeniu. Zasada rządząca kosztami w postępowaniu nieprocesowym odbiega, więc od reguły dominującej w procesie, w myśl której strona przegrywająca sprawę jest obowiązana zwrócić przeciwnikowi – na jego żądanie – wszystkie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Zasada wyrażona w wyżej powołanym przepisie jest nienaruszalna w sytuacji, gdy uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub mimo braku tej równości ich interesu są wspólne. W pozostałych wypadkach, gdy strony są w różnym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem sprawy lub ich interesy są sprzeczne – Sąd może od tej zasady odstąpić i stosownie do treści art. 520 § 2 k.p.c. może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. Nadto, gdy interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie brak było podstaw do odstępstwa od zasady ponoszenia kosztów w postępowaniu nieprocesowym wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c. Nie zachodzi bowiem tutaj ani sprzeczność interesów stron, ani też strony nie były w różnym stopniu zainteresowane w rozstrzygnięciu sprawy. Sąd uznał bowiem, że w niniejszej sprawie to obie strony były zainteresowane wynikiem postępowania, gdyż orzeczenie sądu – dokonujące podziału majątku bądź oddalające zgłoszone wnioski w tym przedmiocie – doprowadziło do ostatecznego ustalenia sytuacji związanej z rozliczeniem się z majątku spadkowego Z. B. i A. B.. Strony postępowania nie sprzeciwiały się wnioskowi o dział spadku. W związku z powyższym Sąd uznał, iż brak jest podstaw do obciążania jednej ze stron kosztami niniejszego postępowania i na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt. IX, X i XI zasądając na rzecz Skarbu państwa Sądu Rejonowego w S. od J. B. kwotę 650 zł., a od spadkobierców M. B. K. B., A. B., I. B. i W. B. (1) solidarnie kwotę 1 650 zł. Tytułem kosztów postępowania w związanych z opinią biegłego rzeczoznawcy majątkowego do tej pory nie rozliczonych.